

קידום כביש 4 במודיעין

עמדת החברה להגנת הטבע

כביש 4 תוכנן ככביש אורך עירוני העובר מצפון לדרום, עוטף את העיר מודיעין ממערב ומחבר את אזור התעסוקה לכביש 431 מטרת הכביש היא להזין את אזור התעסוקה בתנועת כלי רכב מכביש ראשי זה.

הכביש מיועד לחצות בגשר את נחל ענבה, המוגדר בתוכנית המתאר "פארק נחל" ו"שמורת טבע", ושטחים פתוחים נוספים, עשירים בערכי טבע ואתרים היסטוריים, אזור חביב במיוחד על מטיילים ורוכבי אופניים ממודיעין וסביבתה. בהמשכו, הכביש מתוכנן לגרוע חלק מיער בן שמן, גם הוא אתר נופש ופנאי חשוב וערך טבע בעל חשיבות ארצית. מבחינה סטטוטורית כיום, הכביש מחולק לשני חלקים, דרומי וצפוני. החלק הצפוני טרם מצוי בתכנון מפורט ואילו החלק הדרומי נסלל בימים אלו.

לקידום הכביש משמעויות סביבתיות חמורות:

באזורים שמצפון וממערב לעיר ולאזור התעסוקה, מתוכנן הכביש בלב שטחי יער שהם חלק מיער בן שמן ובלב גבעות מכוסות בצומח טבעי ונטיעות. כתוצאה מכך יביא הכביש להרס אדיר של שטחי יער ושטחים טבעיים ויצור ניתוק מוחלט בין תושבי העיר ובין יער בן שמן, שהוא כידוע, אזור בילוי מרכזי וחשוב במיוחד.

הכביש יחסום את הקשר והרצף בין יער בן שמן לאזור "בקעת הנזירים" – בקעה יפיפייה ונכס נופי ייחודי של תושבי מודיעין, הממוקמת מצפון לאזור התעסוקה ובה מערות קבורה ושרידי התיישבות קדומה.

בחלקיו המערביים, יביא הכביש לפגיעה אנושה באזור חירבת רגב וחירבת חרובה, שהן פנינות נופ, טבע וארכיאולוגיה ובהן שפע צומח טבעי, שרידי יישוב מתקופות שונות ובוסתנים.

בחלקו הדרומי חוצה הכביש את ואדי ענבה תוך פגיעה קשה באזור הואדי ובמורדותיו. מאחר והכביש מוצב בלב השטחים הפתוחים ובמרחק (כחצי קילומטר) מאזור התעסוקה אותו הוא אמור לשרת, תוכננו אליו מספר כבישים מחברים מאזור התעסוקה וכבישים עירוניים אחרים, דבר אשר מגדיל עוד יותר את הפגיעה בסביבה.

מלבד הפגיעה הסביבתית, לניתוק הקשר והרציפות בין תושבי מודיעין ובין יער בן שמן והמרחבים הפתוחים שבצפון ובמערב העיר יש השלכות חברתיות וציבוריות: הכביש ייצור למעשה "נהר אספלט" בלב השטח הפתוח שחוסם מרחבים פתוחים ואיכותיים ביותר בפני מאות אלפי תושבים ומונע מהם קירבה וגישה פתוחה אל שטחים אלה לצורך בילוי וטיול בחיק הטבע.

בימים אלו עומדים בפני סיום סלילתו של החלק הדרומי של הכביש. תוכנית הכביש מהווה חלק מ "מד/21", תכנית המתאר לאזור התעסוקה של מודיעין על סמך תכנית זו ולפני מתן ההיתר, קבוצת תושבים ממודיעין מכבים רעות יזמו עתירה לבית המשפט בעניין תקינותו של התכנון אשר הביא למתן היתרים לסלילה וגישור מעל נחל ענבה. בית המשפט המחוזי בפתח תקווה בשבתו כבית משפט מנהלי הכריע בעתירה וקבע כי הכביש בחלקו הדרומי ייסלל. הסיבה העיקרית לדחיית העתירה היא שיהוי, פרק הזמן הגדול שעבר בין אישור התכנית לבין הגשת העתירה (כ-10 שנים).

יש לציין שתושבים ניסו כל אותן השנים לדבר עם המתכננים, להפגין ולהציע חלופות שונות לתואי הכביש והעתירה הייתה מוצאם האחרון.

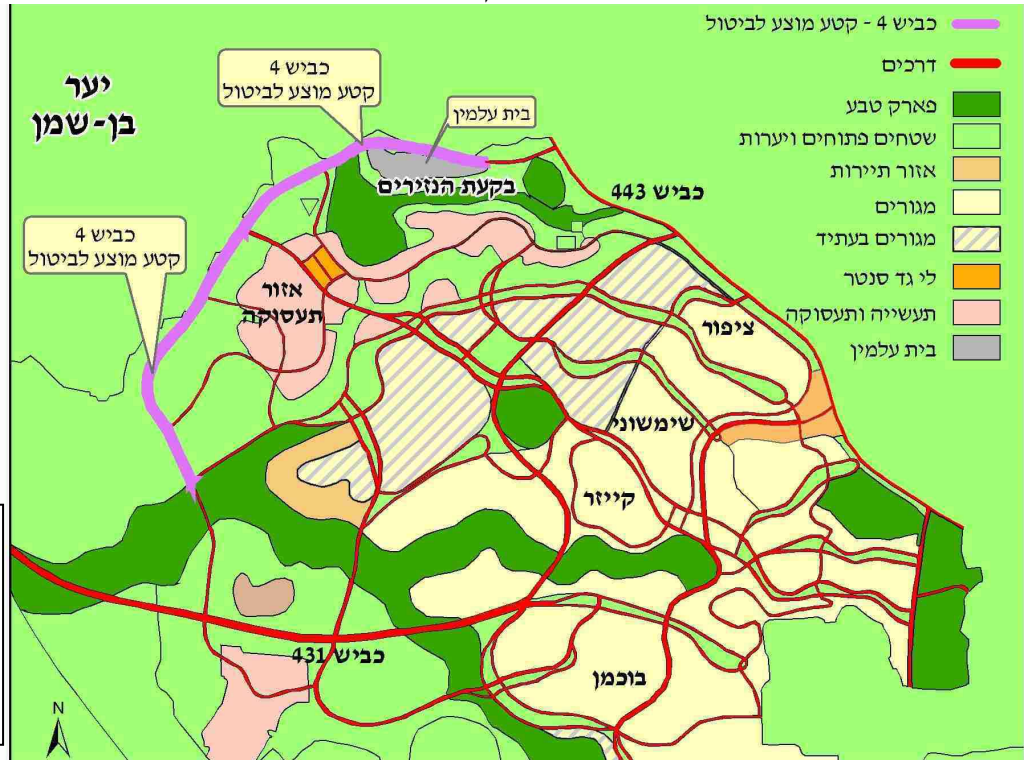
לחלקו הדרומי של הכביש לא נערך תכנון מפורט, המאפשר התייחסות לנושאים הסביבתיים, ובכלל זה לא נערך תסקיר השפעה על הסביבה.

קידום חלקו הדרומי של הכביש, הצבת הגשר מעל פארק ענבה ובניית צומת בזווית של 90 מעלות (ראה מפה מצורפת) פגעו בסביבת נחל ענבה. את תכנונו המתארי של החלק הצפוני של הכביש (שטרם תוכנן באופן מפורט), עדיין ניתן לשנות ובכך להציל חלק נכבד מיער בן שמן מהרס.

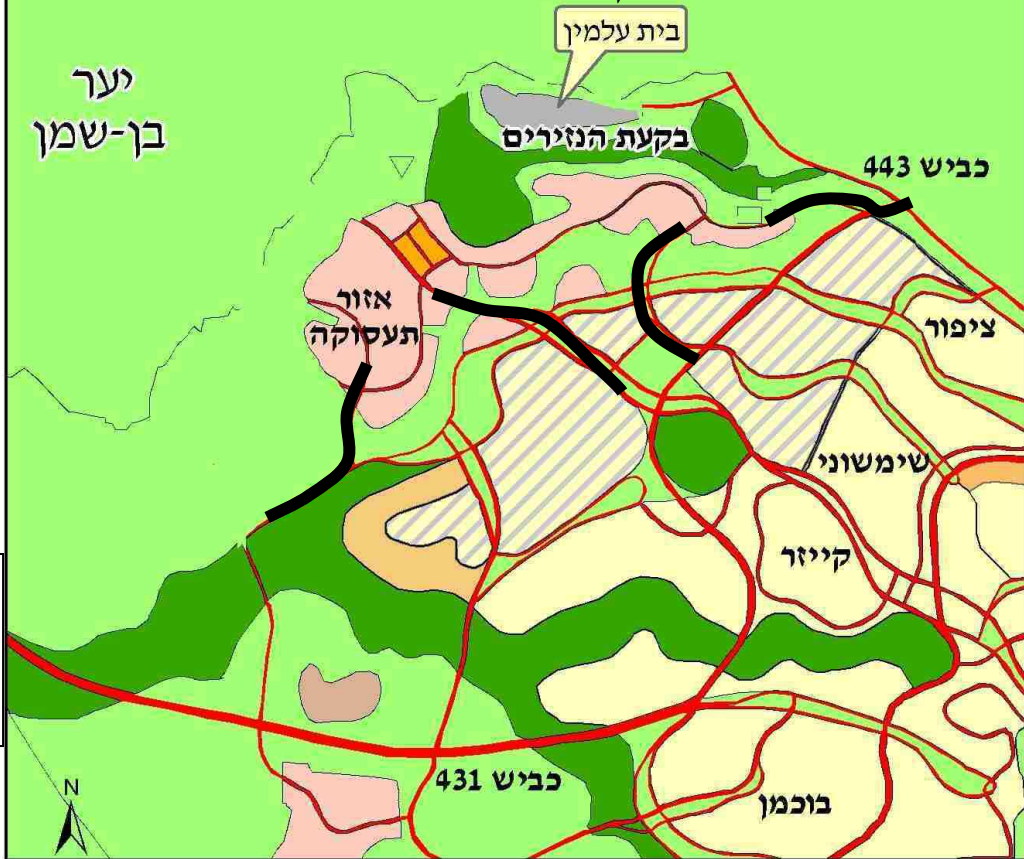

כביש 4 בתכנית המתאר של מודיעין

החלק הצפוני של כביש 4, בסגול, מדגיש את הריחוק של הכביש מאזור התעסוקה אותו הוא מיועד לשרת ואת הפגיעה ביער בן שמן.

הצעה חלופית לביטול חלקים מרכזיים מכביש 4

הכבישים המסומנים בשחור מדגישים ארבע כניסות קיימות ומתוכננות לאזור התעסוקה.

אסור לבנות על פרחי הבר.
רגע לפני שהרקפות, הנרקיסים ופרחי האירוס נכחדו, ילדי ישראל למדו שאסור לקטוף את פרחי הבר. כיום, הפעילות לשמירת הטבע והסביבה ממוקדת בתכנון השומר על מרחבים פתוחים ועל השבת הטבע וה"ירוק בעיניים" לערים.

חלופות

החברה להגנת הטבע, הציעה שימוש בתוואי הכביש הצמוד ל"חוזה האקולוגית" אשר מגיע עד לנחל ענבה, כ-200 מטר ממקום הגשר המיועד. ניתן היה להרחיב את התוואי הקיים ולתכנן גשר שיתחבר אליו, כך יכול היה להיות חיבור ישיר לאזור התעסוקה. עדיין ניתן לתכנן את תוואי החלק הצפוני, במידה ויש בו צורך, כך שלא ייפגע ביער בן שמן. אם בצמידות דופן לאזור התעסוקה ואם כעורק ראשי בתוכו. כל זאת רק לאחר בדיקה מקיפה של נתוני תחבורה עדכניים.

סיכום:

בשל החשיבות הגדולה שיש למרחב בן שמן עבור תושבי מרכז הארץ, יש לבצע את תכנון הכביש באופן עדכני והתואם את החוק ואת צרכי ההווה. יש לקדם חלופות ישימות שממזערות את הפגיעה בסביבה.

החברה להגנת הטבע טוענת כי יש לבחון את נחיצות חלקו הצפוני של הכביש, העובר בלב השטחים הפתוחים, אתרי טבע, ארכיאולוגיה ושטחי יער. זאת בהתאם לבדיקה עדכנית של תחזיות תנועה ונתונים תחבורתיים ותעסוקתיים שונים, תוך מתן עדיפות לשימוש בתשתיות קיימות ושטחים שכבר הופרו, בחינת ההשפעה על הסביבה, רוחב המסלולים, התאורה, פירוט השיקום הנופי והתנאים לעבודות העפר. **כל אלו חייבים להיות חלק מהתכנית וראוי שהציבור יידע מהו התכנון לפני הביצוע.**

הבאת תעסוקה לעיר מודיעין היא אבן דרך חשובה בהפיכתה של מודיעין לעיר יעילה המספקת עבודה לתושביה ולסביבתה. עם זאת, אסור שאזור תעסוקה זה, המוגדר "אזור תעסוקה ירוק", יוביל לסלילת כביש הרסני אשר יגרום נזק סביבתי החברה להגנת הטבע טוענת כי ישנן חלופות שונות לחיבור אזור התעסוקה לעורקי התנועה הראשיים אך תכנון נכון יותר הן תחבורתית והן סביבתית יכול להיעשות רק לאחר ביצוע סקר תנועה וקבלת נתוני תחזיות תנועה עדכניות על פיהן ניתן יהיה לקבוע אם נדרש כביש גישה נוסף מעבר לכבישים הקיימים.

לצפייה במצגת ולקריאת חוות הדעת האקולוגית:

<http://www.teva.org.il/?CategoryID=1197&ArticleID=19647>

אסור לבנות על פרחי הבר.
רגע לפני שהרקפות, הנרקיסים ופרחי האירוס נכחדו, ילדי ישראל למדו שאסור לקטוף את פרחי הבר. כיום, הפעילות לשמירת הטבע והסביבה ממוקדת בתכנון השומר על מרחבים פתוחים ועל השבת הטבע וה"ירוק בעיניים" לערים.